خراسان روزنامه صبح ایران
سه‌شنبه ۲۸ آذر ۱۳۹۶ . ۳۰ ربیع الاول ۱۴۳۹ . شماره ۱۹۷۱۰

توفیق معاون آموزش، پژوهش و فناوری اطلاعات وزارت صنعت، معدن و تجارت گفت: برای نهادینه کردن کاربرد تجارت الکترونیکی در زندگی روزمره و تبادلات تجاری، پنج پروژه در مرکز توسعه تجارت الکترونیکی این وزارت شامل مرکز ریشه گواهی الکترونیکی، مرکز میانی گواهی الکترونیکی پنجره واحد تجاری نماد اعتماد و سامانه خرید دولتی یا ستاد راه‌اندازی شده‌اند و هم‌اکنون در حال توسعه هستند.

وزارت صنعت متولی کسب و کار الکترونیکی

خراسان رضوی با ۲۲۰۰ واحد کسب و کار الکترونیکی رتبه دوم کشور را در این حوزه دارد

توسعه و اشتغال با طعم اینترنت

سینا واحدی
international@khorasannews.com

کسب و کارهای الکترونیکی که اغلب با "ebusiness" یا "E-business" معرفی می شوند ممکن است به عنوان استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات (ICT) در پشتیبانی از تمام فعالیت های درون کسب و کار تعریف شود. تجارت از تبادل محصولات و خدمات بین مشاغل و گروه ها و افراد تشکیل شده است و می تواند یکی از فعالیت های اساسی باشد که در هر کسب و کار دیده شده است. در سال های اخیر با توسعه کسب و کارهای الکترونیکی، استان خراسان رضوی نیز رشد فزاینده ای در این زمینه داشته، به گونه‌ای که امسال با بیش از ۲۲۰۰ کسب و کار الکترونیکی ثبت شده، رتبه دوم کشور را کسب کرده است. اما با این وجود تغییرات بازارها و انگیزه های رقابتی در کسب و کار الکترونیکی نیازمند این است که توجه به این حوزه با رفع مسائل آن انجام شود.

کسب و کار الکترونیک به عنوان یکی از زیر مجموعه های فناوری اطلاعات و ارتباطات در دهه گذشته رشد زیادی داشته است. به طوری که رویکرد سیاست اکثر موسسات تجاری در پذیرش و به کارگیری کسب و کار الکترونیک برای ورود به بازارهای جهانی و جذب مشتریان جدید، موثر و کارا در این زمینه است. اما به کارگیری کسب و کار الکترونیک در فعالیت های تجاری نیازمند توجه به یک سری عوامل درون زا و برون زای تاثیرگذار بر آن است. به طوری که توجه بنگاه های تجاری به این عوامل و برنامه ریزی برای استفاده مطلوب از فناوری کسب و کار الکترونیک، ضمن آن که موفقیت بهره برداری از آن را تضمین خواهد کرد، زمینه رشد بنگاه های استفاده کننده را نیز فراهم می کند.

براساس تعریف دفتر توسعه جامعه اروپا (OECD) به طور کلی تجارت الکترونیک، معاملات را در ارتباط با فعالیت های تجاری افراد و سازمان ها شکل می دهد. این فعالیت ها بر پردازش و انتقال اطلاعات دیجیتالی (متن، صدا و تصاویر) مبتنی هستند. تجارت الکترونیک، به مجموعه فعالیت هایی اطلاق می شود که به طور مستقیم به وسیله ارتباطات الکترونیکی (شبکه ای) پشتیبانی می شود.

■ انواع کسب و کارهای الکترونیکی

به طور خلاصه کسب و کار الکترونیکی تلفیق سیستم ها و فرایندها و زنجیره های تامین و کل بازار با استفاده از اصول و فناوری های مربوط به استفاده از ابزار اینترنت است که در هشت بخش ارائه می شود:

۱- شرکت با مصرف کننده
Business-to-Consumer = B2C
۲- شرکت با شرکت Business-to-Business = B2B
۳- مصرف کننده با مصرف کننده
Consumer-to Consumer = C2C
۴- شرکت با دولت
Business-to-Government = B2G
۵- دولت با مصرف کننده
Government-to-Consumer = G2C
۶- شرکت با کارکنان
Business-to-Employment = B2E
۷- شخص با شخص Person-to-Person = P2P
۸- مصرف کننده با شرکت
Consumer-to-Business = C2B

■ وزارت صنعت متولی کسب و کار الکترونیکی

توفیق معاون آموزش، پژوهش و فناوری اطلاعات وزارت صنعت، معدن و تجارت درباره برنامه ریزی های صورت گرفته در حوزه تجارت الکترونیک گفته است: برای نهادینه کردن کاربرد تجارت الکترونیکی در زندگی روزمره و تبادلات تجاری، پنج پروژه در مرکز توسعه تجارت الکترونیکی این وزارت شامل مرکز ریشه گواهی الکترونیکی، مرکز میانی گواهی الکترونیکی پنجره واحد تجاری نماد اعتماد و سامانه خرید دولتی یا ستاد راه‌اندازی شده‌اند و هم‌اکنون در حال توسعه هستند. این پروژه‌ها بخشی از نیازهای توسعه تجارت الکترونیکی در کشور است و باید صدها هزار پروژه اعم از کوچک و بزرگ تعریف و اجرایی شوند تا تجارت الکترونیکی در کشور نهادینه شود. این مهم مستلزم بررسی وضعیت موجود کشور و نیز بررسی کشورهای پیشرو در این عرصه است. هم‌اکنون این امر در دستور کار این وزارتخانه قرار دارد و نقشه راه تجارت الکترونیکی کشور توسط انجمن علمی تجارت الکترونیکی ایران با همکاری دیگر دستگاه‌ها و نهادها برای توسعه هفت زیرساخت اصلی تجارت و اقتصاد الکترونیکی تدوین شده است و با سیر مراحل تصویب و ابلاغ آن توسط دولت می‌توان جهشی را در توسعه تجارت و اقتصاد الکترونیکی به وجود آورد.

■ برنامه جامع توسعه تجارت الکترونیکی

سال ۱۳۸۴ با تصویب برنامه جامع توسعه تجارت الکترونیکی، دولت وزارتخانه‌ها و دستگاه‌های مختلف را موظف به اجرای پروژه‌هایی کرد که در صورت اجرایی شدن آن ها در دوره‌های زمانی مشخص شده وضعیت تجارت الکترونیکی به طور کامل متفاوت می‌شد؛ برنامه‌ای تنظیم‌شده در ۴۳ ماده با دوره زمانی‌های مشخص. طرح‌ها و پروژه‌هایی که باید حداکثر سال ۸۶ به نتیجه می‌رسیدند اما این برنامه ها نیز مانند بسیاری دیگر از برنامه‌های تصویب و ابلاغ‌شده در موعد مقرر به نتیجه نرسید و هنوز بسیاری از مواد آن معطل مانده‌اند. اجرایی شدن برنامه‌ای که نتیجه فعالیت کارگروه تجارت الکترونیکی شورای عالی فناوری اطلاعات بود، همزمان با تغییر دولت ها توسعه فناوری اطلاعات و ارتباطات و گسترش خدمات الکترونیکی با کاهش سرعت همراه بود، بدین واسطه بسیاری از پروژه‌های طراحی‌شده متوقف یا کند شدند. هر چند پس از گذشت دوره زمانی کوتاه همان پروژه‌ها مجدد در دستور کار قرار گرفتند. در یکی از بندهای این برنامه پیش‌بینی شده بود مرکز آمار ایران با همکاری وزارت بازرگانی پروژه آمارگیری از شاخص‌های توسعه تجارت الکترونیکی را اجرایی کند تا برای بررسی وضع موجود دیگر وابسته به گزارش‌های بین‌المللی نباشیم و بتوانیم آمار و ارقام مورد نیاز را خود تهیه و حتی به مراکز بین‌المللی ارائه کنیم، طرحی که با وجود آغاز شدن متوقف ماند. مسئولان مرکز توسعه تجارت الکترونیکی به عنوان متولیان تجارت الکترونیکی در کشور وظیفه آمارگیری را از وظایف مرکز آمار ایران و تنها مشخص کردن شاخص‌های مورد نیاز، جمع‌آوری داده‌ها و اطلاعات را بر عهده خود می‌دانند. اما مرکز آمار ایران وظیفه تامین بودجه مورد نیاز اجرای طرح را بر عهده سازمان یا مرکز سفارش‌دهنده طرح آماری می‌داند. جعفر محمودی رئیس سابق مرکز توسعه تجارت الکترونیکی در این خصوص گفته است: مرکز توسعه تجارت الکترونیکی طی سال‌های اخیر پیگیر چند پروژه آماری بود اما در عمل نه بودجه و نه توان اجرای آن را داشت. برای برطرف کردن این مشکل مرکز توسعه تجارت الکترونیکی به سراغ تدوین آمارها در قالب آمارهای ملی رفت اما مسئولان مرکز آمار ایران این روش را درست نمی‌دانند و برای مشخص کردن شاخص‌های توسعه تجارت الکترونیکی آمارگیری تخصصی را در این زمینه ضروری می‌دانند. از همین رو مرکز آمار ایران اجرای این طرح را مجدد در دستور کار خود قرار داده است تا شاید بتواند پروژه‌ای نیمه کاره رها شده را به نتیجه برساند.

■ مشکلاتی که مانع توسعه می شوند

یکی از مشکلاتی که طی سال‌های گذشته مرکز توسعه تجارت الکترونیکی برای توسعه طرح‌ها و پروژه‌های خود با آن مواجه بوده، فقدان آمار مشخص در خصوص بخش‌های مختلف تجارت الکترونیکی و کاربران آن است. هر چند در دوره‌های مختلف زمانی مشکل فقدان آمار با جمع‌آوری برخی داده‌ها از بخش‌های گوناگون مرتفع شده اما هیچ‌گاه به صورت کامل رفع نشده است. بررسی گزارش‌های منتشرشده توسط مرکز توسعه تجارت الکترونیکی نشان می‌دهد این مرکز در دوره‌ای از زمان برای به دست آوردن تقریبی میزان تراکنش‌های مالی تجارت الکترونیکی به آمار بانک مرکزی مراجعه می‌کند و در دوره‌ای برای به دست آوردن تعداد فروشگاه‌های اینترنتی به آمار شرکت پست.

در برخی از آمارگیری‌های صورت گرفته طی سال‌های گذشته توسط مرکز آمار ایران به برخی از شاخص‌های فناوری اطلاعات و ارتباطات نیز اشاره می‌شود اما این اطلاعات هیچ کدام برای بررسی وضعیت توسعه تجارت الکترونیکی کافی نیست.

به طور مثال در طرح آمارگیری سنجش بهره‌وری واحدهای صنفی و بازرگانی کشور که توسط مرکز آمار ایران و به سفارش موسسه مطالعات و پژوهش‌های بازرگانی وزارت صنعت معدن و تجارت انجام شده، درصد کارگاه‌های دارای یارانه، درصد کارکنان استفاده‌کننده از رایانه و درصد کارگاه‌های دارای مبادلات الکترونیکی مشخص شده است. همچنین متوسط سهم پرداخت‌های الکترونیکی کارگاه‌های دارای تجارت الکترونیکی یا درصد کارگاه‌های استفاده‌کننده از اینترنت و همچنین سرمایه‌گذاری فاوا از کل سرمایه‌گذاری به صورت دقیق مشخص شده است.

از دیگر شاخص‌هایی که در این طرح آمارگیری مشخص شده است می‌توان به سهم هزینه تحقیق و توسعه در ارزش افزوده و درصد کارگاه‌های استفاده‌کننده از بارکدخوان اشاره کرد. در طرح آمارگیری نفوس و مسکن نیز به تعداد استفاده‌کنندگان از اینترنت یا خانوارهای دارای کامپیوتر و اینترنت اشاره می‌شود. همچنین در طرح آمارگیری از گردشگران ملی سال ۱۳۹۰ به آمار اقامتگاه‌هایی اشاره شده است که امکان رزرو مکان یا خرید بلیت به صورت الکترونیکی را در زیرمجموعه خود فراهم کرده‌اند. تعداد کسانی که از این سرویس‌ها نیز بهره گرفته‌اند، مشخص شده است. در هیچ کدام از این آمار جمع‌آوری‌شده به میزان مبادلات بین بنگاه‌های مختلف به صورت الکترونیکی (b2b) یا میزان مبادلاتی که میان افراد و بنگاه‌ها (b2c) صورت گرفته، اشاره نشده است.

■ مشکلات فنی باید حل شود

یکی از شرایط مهم دیگر در کسب و کار الکترونیک وجود شبکه ارتباطی قوی همراه با اطمینان زیاد است. دسترسی به پهنای باند بیشتر در اختیار هیچ کدام از بنگاه‌ها نیست. پهنای باند قسمتی از زیرساخت های نهادینه شده توسط دولت است. هر قدر این پهنا بیشتر باشد، حجم و سرعت اطلاعاتی که رد و بدل می کند، بیشتر خواهد بود. از این رو با درنظر گرفتن نقش مهمی که این عامل می تواند در موقعیت خدمات شبکه با توان زیاد داشته باشد، به خصوصی سازی و مقررات زدایی خدمات ارتباطی به منظور افزایش کارایی در سیستم مخابرات در کشورهای در حال توسعه و توسعه یافته تأکید شده است.

■ آمار دقیق نشده است

هنوز آمار دقیقی از فروشگاه‌های اینترنتی در دسترس نیست و حجم در گردش تجارت الکترونیکی نیز نامشخص است. آماری که در واقع باید با اجرایی شدن ماده ۲۱ برنامه جامع توسعه تجارت الکترونیکی به صورت مدون و مشخص در دسترس قرار می گرفت. طبق این ماده «مرکز آمار ایران مکلف است با همکاری وزارت بازرگانی به منظور دستیابی به آمارها و معیارهای دقیق پیشرفت توسعه تجارت الکترونیکی برای سنجش دوره‌ای سطح آمادگی و کارایی تجارت الکترونیکی در کشور و ارزیابی دوره‌ای میزان آمادگی و کارایی زیرساخت‌ها و گسترش بهره‌برداری از تجارت الکترونیکی در میان بنگاه‌ها و جامعه بر پایه سنجش پارامترهای علمی مانند الگوی رفتار کاربران در وب، تعداد معاملات تجاری، شمار دعاوی، نقاط ضعف و قدرت، توانمندسازی‌ها، تعداد و تغییرات شاخص بهای آگهی‌های تجاری، شناسایی الگوی تغییر در نوع خرید کالا و خدمات از دیدگاه برخط و غیربرخط بودن معامله، شمار سایت‌های تازه انتشاریافته تجارت الکترونیکی و سایت‌های متروک و دیگر موارد اقدام کند".

اجرایی شدن این ماده قانونی دو سال پس از تصویب برنامه جامع توسعه تجارت الکترونیکی طی سال ۸۶ با هدف برآورد شاخص‌های تجارت الکترونیکی در کارگاه‌های کشور در دستور کار وزارت بازرگانی قرار گرفت. برای اجرایی شدن طرح آمارگیری شاخص‌های تجارت الکترونیکی در سال ۱۳۸۶ کارگروهی با حضور وزارت بازرگانی، مرکز آمار ایران، وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و بانک مرکزی تشکیل شد. هدف از اجرای این طرح مشخص شدن ضریب نفوذ رایانه و اینترنت در کارگاه‌های کشور و همچنین میزان سرمایه‌گذاری ICT و EC و تعداد کارگاه‌های دارای وب‌سایت و نیروی کار فعال در این بخش تعیین شده بود. در آن جلسات ابتدا ۱۸۸ شاخص ملی، بخش و بنگاه مشخص و از آن تعداد با توجه به بررسی‌های صورت گرفته در سطح بین‌المللی ۳۰ شاخص نهایی شدند. از جمله این شاخص‌ها می‌توان به درصد بنگاه‌هایی که از اینترنت استفاده می‌کنند، درصد کارمندانی که از اینترنت استفاده می‌کنند، درصد بنگاه‌هایی که از طریق اینترنت سفارش می‌دهند یا سفارش می‌پذیرند و همچنین درصد بنگاه‌هایی که در بازارهای مجازی فعالیت می‌کنند و... اشاره کرد.

■ نیازمند همت عالی برای تقویت کسب و کار

وزارت بازرگانی و مرکز توسعه تجارت الکترونیکی، پس از تشکیل این مرکز به عنوان متولی تجارت الکترونیکی در کشور باید بودجه مورد نیاز برای اجرایی شدن آن را پیش‌بینی می‌کردند و اختصاص می‌دادند اما بودجه اندک مرکز توسعه تجارت الکترونیکی در ابتدای شکل‌گیری آن موجب شد طرح آمارگیری شاخص‌های توسعه تجارت الکترونیکی به نتیجه‌ای مشخص نرسد. پذیرش فناوری کسب و کار الکترونیک تابعی از چندین عامل است. این عوامل در اکثر مواقع اثر تقویت کننده دو جانبه ای (متقابلی) بر یکدیگر دارند. ملاحظات بین‌المللی که شامل صادرات، واردات فناوری و... است در تعامل با کسب و کار الکترونیک، اثر تقویت کننده بر یکدیگر دارند. در این حالت بنگاه در سطح بین‌المللی با پذیرش کسب و کار الکترونیک واردات و صادرات خود را بر مبنای اصول استاندارد کسب و کار الکترونیک شکل می‌دهد. از طرف دیگر قرار گرفتن کالا و خدمات در فضای تجارت الکترونیکی موجب حذف فاصله بین مبدأ و مقصد کالاها و خدمات می‌شود و تغییرات اساسی در بازارهای هدف به وجود می‌آورد. موفقیت در این فرایند، منوط به مدیریت کارا و حرفه ای است. مدیریت حرفه ای با درک و شناخت از فضای ارتباطات بین‌المللی، شیوه‌های کسب و کار الکترونیک را متناسب با ملاحظات بین المللی تطبیق می‌دهد. از طرف دیگر، مدیریت حرفه ای با تجارت مدرن روابط غیرمعمول را تصحیح می‌کند. تعداد عملیات، اثرات دو سویه ای را بر کسب و کار الکترونیک دارد. از آن جایی که استفاده از کسب و کار الکترونیک باعث دستیابی به انبوهی از مشتریان با سلایق مختلف می شود، بنابراین بنگاه‌های فعال در زمینه تجارت بین‌المللی با گسترش ظرفیت تولیدی و تنوع بخشی به تولیدات کالا و خدمات سعی در جذب مشتریان بیشتر دارند.

تعداد در بهمن ۹۵	تعداد در مرداد ۹۶	نام شهر	رتبه در مرداد ۹۶	رتبه در بهمن ۹۵
۱۰۶۵۷	۱۳۴۹۲	تهران	۱	۱
۱۸۰۹	۲۲۷۲	خراسان رضوی	۲	۲
۱۷۸۰	۲۲۲۴	اصفهان	۳	۳
۱۱۸۱	۱۵۲۹	فارس	۴	۴
۸۳۹	۱۰۶۰	آذربایجان شرقی	۵	۵
۷۵۰	۹۳۹	البرز	۶	۶
۵۷۹	۷۴۵	مازندران	۷	۷
۵۴۹	۶۶۷	گیلان	۸	۸
۴۸۷	۶۱۵	خوزستان	۹	۹
۴۷۹	۵۷۵	قم	۱۰	۱۰
۴۱۰	۴۹۵	آذربایجان غربی	۱۱	۱۱
۳۸۴	۴۸۶	یزد	۱۲	۱۲
۳۲۳	۴۱۹	هرمزگان	۱۳	۱۳
۳۰۰	۳۷۹	کرمان	۱۴	۱۴
۲۳۲	۳۰۱	گلستان	۱۵	۱۶
۲۴۲	۲۹۰	قزوین	۱۶	۱۵
۲۱۵	۲۷۵	مرکزی	۱۷	۱۸
۲۱۷	۲۵۵	بوشهر	۱۸	۱۷
۱۹۹	۲۳۷	اردبیل	۱۹	۱۹
۱۸۶	۲۳۷	کرمانشاه	۲۰	۲۱
۱۸۹	۲۳۲	کردستان	۲۱	۲۰
۱۷۴	۲۲۵	همدان	۲۲	۲۲
۱۵۸	۲۱۵	زنجان	۲۳	۲۴
۱۶۸	۲۱۱	سمنان	۲۴	۲۳
۱۴۲	۱۷۸	خراسان جنوبی	۲۵	۲۵
۹۹	۱۳۲	لرستان	۲۶	۲۶
۸۷	۱۱۶	چهار محال و بختیاری	۲۷	۲۷
۸۳	۱۱۳	خراسان شمالی	۲۸	۲۸
۷۸	۱۰۲	سیستان و بلوچستان	۲۹	۲۹
۴۴	۵۳	کهگیلویه و بویر احمد	۳۰	۳۰
۴۴	۵۱	ایلام	۳۱	۳۱

مقایسه رتبه تعداد کسب و کارهای استان ها نسبت به رتبه آنها در بهمن ۹۵ — رتبه برابر — رتبه بالاتر — رتبه پایین تر

E-Commerce Monitor
Online Market Research

منبع داده ها : مرکز توسعه تجارت الکترونیک ایران

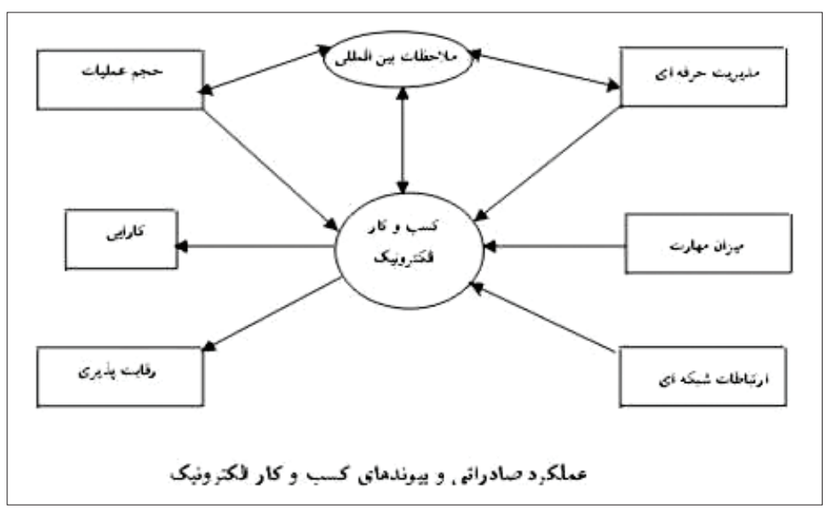

عملکرد صادراتی و پیوندهای کسب و کار الکترونیک

جدول متوسط [شماره ۷۰۰۷]

طراح جدول: امید موسوی

افقی:
۱- بزرگ‌ترین جنگل بارانی جهان - معلم ثانی - گردشگری ۲- دخمه - ساکن قطب شمال - از سازهای زهی ۳- آگاه - از اشکال هندسی - خراج و مالیات - پایتخت حقوقی جهان ۴- وی - بشقاب بزرگ - مدافع فوتبالی - غوغا - دو یار هم قد ۵- بانگ - سقف دهان - ضبط صوت قدیمی - کرکس - الفت ۶- اسب چاپار - فوری - شیر - نوعی یقه ۷- پارچه دریایی - جاده قطار - برنا - صمیمی - کاشف واکسن آبله ۸- همه - خانه شعری - گل سرخ - نی باریک - اسب آذری ۹- نشان ورزشی - نومید - اشاره به نزدیک - بازرگان ۱۰- حاذق - آبراهه‌ای بین اقیانوس آرام و اقیانوس اطلس - مرگ موش ۱۱- رشته کوهی در افغانستان - سرزمین ها - عضو اداره

عمودی: ۱- بنیان - ملال - مخفف کوه ۲- رفوزه - آرزو ۳- ناز و کرشمه - عشیره - رنج ۴- لولای پا - هدیه ۵- بیماری مهلک - میان - از لوازم آرایش ۶- عدد منفی - مادر لر - تیر پیکان دار - سایه ۷- بام جهان ۸- استانی در کشورمان - ضربه ای با نوک پنجه پا ۹- شهرت - منگ - سالم و بی عیب ۱۰- صریح - خشکی - جهت - آخرین توان ۱۱- حرف ندا - ویتامین جدولی - طمع - حرکت اسب در شطرنج ۱۲- سلاح ریختنی - اسباب منزل - بی سواد ۱۳- آهسته - غلاف شمشیر ۱۴- راسته ای از پستانداران ۱۵- درون - خاک صنعتی - فرمان هنری - دربست کارخانه ۱۶- چاه جهنمی - اهلی - دیوار بلند و محکم ۱۷- شیوه - زیان دیده ۱۸- رها و آزاد - فراز - ذات و سرشت ۱۹- سوغات قم - تر و تازه ۲۰- ضمیر وزنی - گرفتاری - عدد مخصوص

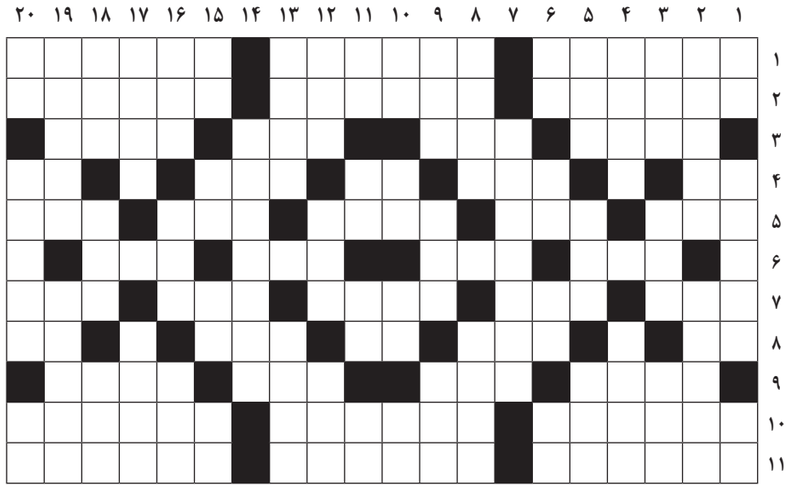

حل جدول شماره ۷۰۰۶

جدول سخت [شماره ۲۲۱]

طراح جدول: بیژن گورانی

افقی: ۱- سیاستمدار و میهن پرست ایتالیایی قرن نوزدهم - کامل شدن رشد میوه ۲- نویسنده فرانسوی نمایش‌نامه دست‌های آلوده - ثروتمند معاصر موسی(ع) - قومی از نژاد هندواروپایی - مدفن شیخ صدوق ۳- ظریف و شکننده - چوبدستی پلیس - خبرگزاری کار ایران - متوسل شدن ۴- فرقه‌ای مذهبی در هند - رادار - کوشش و فعالیت - طرح و الگو ۵- فونداسیون - برجسته - نهایی - ظرفیت شیمیایی ۶- همسان - دانش ها - چراغ ۷- گروهی از گیاهان علفی از خانواده آفتابگردان - بیم دهنده - اتومبیل مسافربر عمومی - کاروان ۸- گویشی در غرب ایران - پاک کردن - گازی به شدت قابل اشتعال - لایه، پوسته ۹- از درختان جنگلی شمال ایران - از مظاهر زیبایی طبیعت - شهری در استان همدان - پاسبان ۱۰ - گمراهی - دریاچه‌ای در قطب جنوب - برادران - ادرار ۱۱- لبه تیز شمشیر - مجموعه داستان جنگ به قلم سید مهدی شجاعی.

عمودی: ۱- پرش - نوعی دوخت تزیینی ۲- کنترل دقیق - شهری در عراق ۳- بیماری یرقان - درخشان و تابان ۴- آهار - خجالتی - پول بلغارستان ۵- فرار کردن - از فراورده های لبنی - دورنمای عمر ۶- دانش بررسی چگونگی برقراری رابطه ۷- قدرت و توانایی - وزیدن باد ۸- خار شتر - مهم‌ترین محصول صادراتی کوبا ۹- حنا - دلداده و امق ۱۰- چوبدستی رزمی - قطعی برای کتاب - نشاط ۱۱- ضمیر متکلم وحده - قلعه و حصار - کوزه سفالین ۱۲- دست محبت بر سر او بکشید - ثروتمند شدن ۱۳- رودی جاری در بوشهر - آبی که بر اثر سیل جاری شود ۱۴- از بخش های اوستا - شاعر و عارف ایرانی قرن هفتم ۱۵- بازیرکی و نیرنگ عیب و خطایی را پنهان کردن ۱۶- رام نشده! - وسیله کمک حرکتی بیماران - پیکار ۱۷- صفیر - سزاوار - دانه معطر ۱۸- مرگ - سوره بیست و ششم قرآن ۱۹- شهری در آلمان - بزرگ‌ترین کاخ سلطنتی جهان در نزدیکی پاریس ۲۰- خاورشناس انگلیسی که شیفته عرفان اسلامی بود - غذای زود هضم.
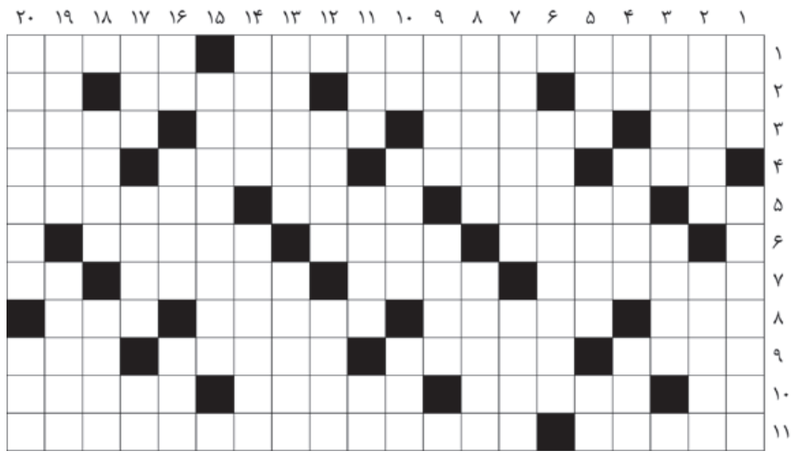
حل جدول شماره ۲۲۰